

Rozpočtový proces státního rozpočtu a kontrola

Ivana Pařízková*

OBECNĚ POJEM ROZPOČTOVÝ PROCES

Rozpočtový proces je finančním a správním řízením sui genesis, tedy je to zákonem stanovený pracovní postup státních orgánů platný pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtů. Obecně také

můžeme říct že se jedná o souhrn zvláštních normotvorných procesů spočívajících v několika etapách (viz výklad níže).

Všechny rozpočty mají řadu společných rysů, zejména pokud jde o proces jejich navrhování či schvalování, rovněž tak kontrola či sankce uplatňované při po-

* JUDr. Ivana Pařízková, Ph.D., Katedra správní vědy, správního práva a finančního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

rušení stanovených pravidel jsou obdobné. Tyto společné rysy upravuje stát zákonem a jsou označovány jako rozpočtové zásady. Při hospodaření s rozpočtovými prostředky musí subjekty-adresáti, kterých se to týká, dodržovat další pravidla či zásady, které stanoví zákon a to zákon o rozpočtových pravidlech, tak i předpisy vydané k jeho provedení.

Rozpočtové zásady představují určitý systém poznatků, zkušeností, které se nahromadily v průběhu historického vývoje státního rozpočtu a ostatních veřejných rozpočtů, a současně i rozpočtového procesu, které odrážejí určité zákonitosti a kterými se vyjadřují určité skutečnosti. Tyto zásady dělíme:

- zásady univerzální
- zásady uplatňované v rozpočtovém procesu
  - zásady při řízení rozpočtového procesu
  - zásady, které se uplatňují při hospodaření s rozpočtovými prostředky

ZÁSADY UNIVERZÁLNÍ

Mezi zásady, které mají v podstatě univerzální platnost pro celou soustavu veřejných rozpočtů podle Meliona patří zejména:

- a) úsilí o dosažení maximálních příjmů a optimální využívání a úspornost na vynakládání výdajů,
- b) vyrovnanost rozpočtu,
- c) povinné provádění změn schváleného rozpočtu,
- d) vymezení odpovědnosti za rozpočtové hospodaření,
- e) časové použití rozpočtových prostředků,
- f) účelovost rozpočtových prostředků.

Toto pořadí jednotlivých zásad nemá žádný podstatný význam pro hodnocení jejich důležitosti nebo priority pro jejich dodržování, ale jen vyplývá z jejich logické návaznosti.

ad a) Požadavek na kvalitu rozpočtu

Úsilí o dosažení maximálních výdajů a optimální využívání a úspornost výdajů je patrně základem pro uplatnění dalších zásad. Můžeme říci, že tato zásada je prvním projevem každého rozumného hospodaření s penězi. Podstatou je, že při dosahování příjmů a při vynakládání výdajů se nesmí ztrácet smysl pro konečný užitek. Snaha o okamžité příjmy může vést ke ztrátě budoucích užitek, např. ukvapený prodej movitého majetku a obdobně snaha o co největší úspory výdajů mohou zmařit hodnotu majetku ve vlastnictví státu, kraje či obce.

ad b) Vyrovnanost rozpočtu

Vyrovnanost rozpočtu je klasicky uznávaný princip umožňující co nejlepší výsledek v hospodářském rozvoji. Obecně lze mít za to, že přebytekový rozpočet tento rozvoj může zbytečně zpomalovat a naopak schodkový rozpočet sice tento rozvoj zrychluje, ale na účet budoucích období. A proto je velmi důležité sledovat vyrovnanost rozpočtu nejen při jeho schvalování, ale i po celý rok, při hospodaření s jeho prostředky. I když například stávající podoby státních rozpočtů se touto zásadou neřídí, vzhledem k tomu, že už několik let je schvalován deficitní státní rozpočet.

ad c) Provádění změn rozpočtu

Je důležité si uvědomit, kdy je změna rozpočtu nutností, nebo alespoň moudrým opatřením, a naopak, kdy stojí za to trvat na platném rozpočtu a nepřizpůsobovat ho běžně dosahovaným výsledkům. Povinnou změnu je nutno provést v případě, kdy by došlo zcela jistě ke schodku ve skutečném hospodaření podle rozpočtu, který je sice sestaven vyrovnaný, ale hrozí nebezpečí nesplnění těch příjmů, s nimiž rozpočet počítal jako se zdrojem úhrady svých výdajů. Změnu rozpočtu je také nutno uskutečnit má-li dojít k novému rozdělení peněz v rámci rozpočtu, tzn. v případě, kdy se mají přerozdělit rozpočtové výdaje u příjemců rozpočtových limitů nebo jiných úkolů (např. vůči rozpočtu podřízených organizací). Povinnost provést změnu schváleného rozpočtu vzniká vždy v důsledku takového rozpočtového opatření, jímž nadřízený orgán buď dodatečně snížil, anebo naopak zvýšil výši dotací do rozpočtu příjemce. V případě veřejných rozpočtů, je běžným druhem rozpočtových opatření vynucujících si změnu jejich schváleného rozpočtu každý přírůstek dodatečně, během roku uvolňovaných účelových prostředků z rezerv státního rozpočtu nebo z rozpočtu příslušného krajského úřadu. Užitečnou, ne však povinnou změnou rozpočtu je reakce na příznivější plnění rozpočtových příjmů v porovnání se schváleným rozpočtem.

ad d) Orgány odpovědné za hospodaření podle rozpočtu

Obecně řečeno, odpovědnost za hospodaření s rozpočtovými prostředky má každý, komu byly svěřeny do jeho působnosti. Jde-li o státní, krajský či obecní rozpočet, je stejně požadována odpovědnost za hospodaření s přidělenými rozpočtovými prostředky u všech jejich příjemců, neboť tyto finance mají stejnou zákonnou ochranu proti jejich neoprávněnému použití nebo zadržetí. S odpovědností za plnění rozpočtu ale souvisí také právo provádět změnu rozpočtu. Rozpočet schvalují zákonodárny sbory a tyto jediné mají pravo-

moc rozhodovat o změnách jím schváleného rozpočtu, protože i to znamená schvalování rozpočtu, byť dílčích změn a doplňků.

ad e) Časové použití rozpočtu

Tato zásada musí být plně respektována vždy, když se na výdaje používají státní účelové prostředky, které jí byly dány pro časově omezené období. Proto také u takového účelového financování hrozí riziko, že se před koncem roku utrácejí peníze bez ohledu na jejich hospodárnost, a tím můžeme říct, že dochází de facto k jejich plýtvání.

ad f) Účelovost rozpočtových prostředků

Spolu s časovou použitelností peněz se ve finančním hospodaření setkáváme velmi často také s jejich účelovou použitelností. Je přirozeným právem každého dárce, aby sám rozhodoval o tom, komu, kolik, kdy a na jaké účely své peníze poskytne. Z toho vyplývá i zásada účelovosti při hospodaření s prostředky státního rozpočtu a přenáší se i do dalších financí a to i do rozpočtu kraje a rozpočtu obce.

ZÁSADY UPLATŇOVANÉ V ROZPOČTOVÉM PROCESU

Zásady můžeme také rozdělit do skupin podle toho, ve které etapě rozpočtového procesu se uplatňují a to na zásady, které se uplatňují při řízení rozpočtového procesu a na zásady, které se uplatňují při hospodaření s rozpočtovými prostředky.

ZÁSADY, KTERÉ SE UPLATŇUJÍ PŘI ŘÍZENÍ ROZPOČTOVÉHO PROCESU

1. *Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu*, která je také často označována jako zásada omezeného časového použití finančních prostředků. Jde o označení takové skutečnosti, že rozpočtové prostředky lze použít pouze v příslušném rozpočtovém roce, pro který byly schváleny.

2. *Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu* má znamenat sestavení takového rozpočtu, který vychází z analýzy hospodářských procesů, schopností odhadu budoucího možného vývoje. Pro výpočet slouží i metoda vyjádření minimálních nutných příjmů a maximální výše výdajů, která znamená, že v rozpočtu je

třeba stanovit minimální výši příjmů, které potřebuje rozpočet k pokrytí výdajů, tzn. stanovuje se určitá hranice nepřekročitelných výdajů.

3. *Zásada účelovosti* vyjadřuje to, že rozpočtové prostředky mohou být používány pouze a jen k účelům, pro které byly určeny, a to na pokrytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu.

4. *Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu* je realizována prostřednictvím rozpočtové skladby, která zajišťuje přehlednost celé rozpočtové soustavy.

5. *Zásada publicity* je jednak vyjádřena tím, že je rozpočet projednáván veřejně a také veřejně schvalován.¹

ZÁSADY UPLATŇOVANÉ PŘI HOSPODAŘENÍ S ROZPOČTOVÝMI PROSTŘEDKY

1. *Zásada efektivnosti a hospodárnosti*, která stanoví co nejeekonomičtější použití rozpočtových prostředků. Znamená to, že je nutné dosahovat co nejvyšších příjmů a hospodárně a efektivně využívat rozpočtové prostředky, které mohou být i účelově určeny, a proto je třeba dbát, aby jejich vynakládání bylo v souladu se záměrem, který vedl k jejich poskytnutí. Rovněž časové hledisko může být někdy významné.

2. *Zásada přednosti výdajů před příjmy* vyjadřuje skutečnost, že výdaje by se měly využívat k ekonomickému růstu, pro který je třeba zajistit příslušné prostředky. Rozpočtové příjmy by proto měly stabilizovat ekonomiku, aby byl umožněn její růst.

3. *Zásada omezení přesunů v rozpočtu a úhrada potřeb v rozpočtu nezajištěných* je u nás specifikována v zákoně o rozpočtových pravidlech a stanoví, že pouze na základě zákonného zmocnění je možné v určité míře a za přesně stanovených podmínek realizovat přesuny v rámci daného rozpočtu.

4. *Zásada stanovení pravidel v předě rozpočtové-ho provizoria* znamená to, že pro období, kdy není schválen, popřípadě ještě není sestaven rozpočet, musí být takové období podřízeno určitým pravidlům a ta musí být v právní normě také stanovena, aby mohla být použita v případě potřeby.²

Samotný rozpočtový proces se u všech rozpočtů patřících do rozpočtové soustavy řídí těmito pravidly, a můžeme říct, že zahrnuje zhruba 6 základních okruhů činností, které musí zabezpečit určené týmy pracovníků státem stanovených orgánů rozpočtové soustavy.

¹ Srovnej BAKEŠ, M. a kol.: Finanční právo, C. H. Beck, Praha 2006.

² Srovnej BAKEŠ, M. a kol.: Finanční právo, C. H. Beck, Praha 2006.

Jedná se o následující okruhy činností:

1. *Sestavení návrhu rozpočtu a práce s ním spojené*

práce musí být zahájeny včas (v 1/2 roku předcházejícím), aby mohly být zpracovány veškeré informace a mohly být projednány v resortních ústředních orgánech a vládě.

2. *Projednávání a schválení rozpočtu v zákonodárném sboru*

či jiných orgánech podle příslušného typu rozpočtu je to velmi složitá procedura, protože neustále dochází ke změně systému daní, nových prvků v daňových zákonech, ve změně celní a daňové politiky, komplikace v případě vracení návrhů rozpočtů k dodatečnému přepracování, dopracování. Důvodem toho jsou protichůdné názory politických stran.

3. *Problematika změny rozpočtů*

řeší specifika, kdy je nutno realizovat zásahy do rozpočtu během plnění rozpočtu a změna se děje „rozpočtovým opatřením“.

4. *Realizace veřejného rozpočtu*

zahrnuje zabezpečení příjmů a výdajů a jeho používání, projevem realizace je pokladní plnění rozpočtu spočívající v uskutečňování plateb z rozpočtu a v pokladních operacích souvisejících s naplňováním jednotlivých položek příjmového účtu.

5. *Naplnění kontrolní funkce během rozpočtového období*

– kontrolní funkce je uplatňována zejména proto, aby se zabránilo zneužití zdrojové či výdajové části rozpočtu k jiným účelům či pro jiné subjekty. Kontrolu vykonávají v ČR specializované orgány veřejné správy.

6. *Rozpočtová kontrola plnění rozpočtu*

– spadá do období po skončení rozpočtové období. Má charakter následné kontroly a vyúsťuje v sestavení „závěrečného účtu“.

Ve všech etapách je nutné dodržovat zásadu „publicity“ – zveřejňování údajů o veřejných rozpočtech, používají se i sdělovací média (tisk, televize.)³

ETAPY ROZPOČTOVÉHO PROCESU

Rozpočtový proces se člení podle druhů rozpočtových prací a jejich časové následnosti na tyto etapy:

1. sestavování a schválení rozpočtu
2. plnění rozpočtu a hospodaření s rozpočtovými prostředky a kontrola rozpočtového hospodaření – ať již vnitřní či vnější
3. sestavování a schválení závěrečného účtu

ad 1.) SESTAVENÍ A SCHVÁLENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

Návrhu zákona o státním rozpočtu vypracovává ministerstvo v součinnosti se správci kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy. Celkové výdaje státního rozpočtu v tomto návrhu ministerstvo stanoví na základě částky střednědobého výdajového rámce obsaženého v usnesení Poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu na běžný rok, která je v něm uvedena jako částka na rok bezprostředně následující po běžném roce. Není-li takové usnesení nebo v něm není tato částka obsažena, stanoví je na základě částky střednědobého výdajového rámce, která je jakožto částka na další rok uvedena v usnesení Poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu na rok bezprostředně předcházející běžnému roku. Ministerstvo tuto částku upraví a rozdělí ji na výdaje státního rozpočtu a výdaje jednotlivých státních fondů. Takto určenou částku výdajů státního rozpočtu uvede v návrhu zákona o státním rozpočtu jako celkové výdaje tohoto rozpočtu. Je-li střednědobý výdajový rámec změněn dalšími usneseními Poslanecké sněmovny, ministerstvo je při stanovení celkových výdajů státního rozpočtu povinno se řídit jen těmi z nich, které Poslanecká sněmovna schválila do 30. června běžného roku.

Ministerstvo řídí práce na vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu v součinnosti se Správcí kapitol, státními fondy, územními samosprávnými celky a jinými právními a fyzickými osobami, které požadují prostředky ze státního rozpočtu nebo poskytnutí státní záruky, jsou povinni předložit ministerstvu údaje potřebné pro vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu v termínu, rozsahu a struktuře, které stanoví ministerstvo vyhláškou. To se netýká kapitol Kancelář prezidenta republiky, Poslanecká sněmovna, Senát, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad a Kancelář Veřejného ochránce práv.

Návrh rozpočtů kapitol Poslanecká sněmovna, Senát, Kancelář prezidenta republiky, Ústavní soud, Nej-

³ Viz Mrkvyka, P. a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, 2004

vyšší kontrolní úřad a Kancelář Veřejného ochránce práv předají ministerstvu správcí těchto kapitol nebo orgány Poslanecké sněmovny a Senátu příslušné ve věcech rozpočtu po projednání s ním. Ministerstvo je zařadí do návrhu zákona o státním rozpočtu, který předkládá ke schválení vládě.

Nesouhlasí-li vláda s předloženými návrhy rozpočtů kapitol Poslanecká sněmovna, Senát, Kancelář prezidenta republiky, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad nebo Kancelář Veřejného ochránce práv, rozhodne o číselných údajích na její žádost do 15. září rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny.

Návrh zákona o státním rozpočtu a návrh střednědobého výdajového rámce předkládá ministerstvo ke schválení vládě. Vláda jej předkládá Poslanecké sněmovně a to jejímu předsedovi nejpozději tři měsíce před začátkem rozpočtového roku. Dodatky k takovému návrhu může předložit nejpozději 15 dnů před schůzí Sněmovny, na níž má dojít k prvnímu čtení zákona. Předseda přikáže návrh zákona o státním rozpočtu k projednání rozpočtovému výboru. Součástí zákona o státním rozpočtu nemohou být změny, doplnění nebo zrušení jiných zákonů.

Po té dochází k prvnímu čtení návrhu zákona o státním rozpočtu. Návrh zákona o státním rozpočtu uvede navrhovatel a po něm vystoupí zpravodaj rozpočtového výboru. Sněmovna v obecné rozpravě projedná v prvním čtení základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu, kterými jsou výše příjmů a výdajů, saldo, způsob vypořádání salda, celkový vztah k rozpočtům vyšších územních samosprávných celků a obcí a rozsah zmocnění výkonných orgánů.

Sněmovna základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu schválí nebo doporučí vládě jejich změny a stanoví termín pro předložení nového návrhu. Lhůta pro předložení nového návrhu nesmí být kratší než 20 dnů a delší než 30 dnů od doručení usnesení Sněmovny předsedovi vlády.

Schválí-li Sněmovna základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu, nelze je během jeho dalšího projednávání měnit. Sněmovna se současně usnese na přikázání jednotlivých kapitol návrhu zákona o státním rozpočtu výborům. Výbory projednají přikázané kapitoly návrhu zákona o státním rozpočtu a ve lhůtě stanovené Sněmovnou předloží svá usnesení rozpočtovému výboru. Minimální doba k projednání přikázané kapitoly návrhu zákona o státním rozpočtu ve výboru je 30 dnů.⁴

Výbor může navrhnout změny pouze v kapitole státního rozpočtu, která mu byla přikázána. Chce-li dosáhnout změnu v jiné kapitole, požádá o projednání změny výbor, kterému byla kapitola přikázána. Ke všem návrhům na změny je výbor povinen vyžádat si stanovisko správce kapitoly.

Usnesení výborů, popřípadě oponentní zprávy k jednotlivým kapitolám návrhu zákona o státním rozpočtu projedná za účasti jejich zpravodajů rozpočtový výbor a přijme k nim usnesení. Rozpočtový výbor předloží své usnesení, popřípadě oponentní zprávu předsedovi Sněmovny, který je dá vytisknout a doručí je všem poslancům, poslaneckým klubům a navrhovatel, nejméně 24 hodin před zahájením druhého čtení návrhu zákona o státním rozpočtu. Totéž učiní s usnesením výboru, pokud výbor přijme usnesení nesouhlasné s usnesením rozpočtového výboru.

Po té dochází ke druhému čtení návrhu zákona o státním rozpočtu, které opět provádí navrhovatel. Po navrhovatel vystoupí zpravodaj rozpočtového výboru. O návrhu zákona o státním rozpočtu a usnesení rozpočtového výboru k němu se koná podrobná rozprava, v níž se předkládají pozměňovací, popřípadě jiné návrhy. Pozměňovací návrhy, popřípadě jiné návrhy se vytisknou a předseda Sněmovny je zašle neprodleně všem poslancům.

Na závěr dochází ke třetímu čtení návrhu zákona o státním rozpočtu, které lze zahájit nejdříve 48 hodin po skončení čtení druhého. Ve třetím čtení se koná rozprava, ve které lze navrhnout pouze opravu legislativně technických chyb, gramatických chyb, chyb písemných nebo tiskových, úpravy, které logicky vyplývají z přednesených pozměňovacích návrhů, popřípadě podat návrh na opakování druhého čtení. Na závěr třetího čtení Sněmovna hlasuje o pozměňovacích, popřípadě jiných návrzích. Poté se Sněmovna usnese, zda s návrhem zákona o státním rozpočtu vyslovuje souhlas.⁵ Pokud Poslanecká sněmovna vysloví souhlas s návrhem rozpočtu, tak tímto okamžikem je rozpočet přijat a je uveřejněn ve Sbírce zákonů formou ZÁKONA O STÁTNÍM ROZPOČTU na příslušný fiskální rok. Návrh zákona o státním rozpočtu je předkládán vždy v dostatečném předstihu, aby mohl být schválen před 1. lednem kalendářního roku ve kterém má být hospodařeno. Okamžikem, kdy není návrh zákona o státním rozpočtu schválen, anebo Poslanecká sněmovna s návrhem nesouhlasí, dochází k situaci, že se musí vyřešit financování výdajů státu v následujícím roce a na to pamatuje zákon o rozpočtových pravidlech, který upravuje pravidla tzv. rozpočtového provizoria.⁶

Rozpočtové provizorium

Není-li Poslaneckou sněmovnou vysloven souhlas se zákonem o státním rozpočtu na příslušný fiskální rok před prvním dnem rozpočtového roku, *řídí se rozpočtové hospodaření* v době od prvního dne rozpočtového roku do nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok *objemem příjmů a vý-*

⁴ Zákon č. 90/1995 Sb., jednací řád Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Zákon č. 90/1995 Sb., jednací řád Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Srovnej BAKEŠ, M. a kol.: Finanční právo, C. H. Beck, Praha 2003.

dají státního rozpočtu schváleného pro předchozí rozpočtový rok. Výdaje státního rozpočtu se uvolňují jednotlivým kapitolám státního rozpočtu do výše jedné dvanáctiny celkové roční částky v každém měsíci období rozpočtového provizoria rozhodnutím ministerstva. V případě výdajů stanovených jiným zákonem hovoříme o takzvaných mandatorních výdajích je přípustné překročení objemu výdajů, pokud k němu dochází v přímé souvislosti s financováním uloženým zákonem. Překročení objemu výdajů je přípustné i u peněžních prostředků, které jsou v rozpočtu Evropské unie na příslušný rozpočtový rok určeny jako vlastní zdroje Evropských společenství, vycházející z daně z přidané hodnoty nebo založené na hrubém národním produktu.⁷

Je-li Poslaneckou sněmovnou vysloven souhlas se zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, avšak nenabude-li v tento den účinnosti, řídí se rozpočtové hospodaření od prvního dne rozpočtového roku do doby nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu Poslaneckou sněmovnou schváleným zákonem o státním rozpočtu.⁸

Nepředloží-li vláda návrh zákona o státním rozpočtu Poslanecké sněmovně před prvním dnem rozpočtového roku, postupuje *hospodaření* v době od prvního dne rozpočtového roku do nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok *objemem příjmů a výdajů státního rozpočtu schváleného pro předchozí rozpočtový rok*

Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy státního rozpočtu a výdaji státního rozpočtu nabytím účinnosti zákona o státním rozpočtu na příslušný rok.

ad 2) *PLNĚNÍ ROZPOČTU A HOSPODAŘENÍ S ROZPOČTOVÝMI PROSTŘEDKY A KONTROLA ROZPOČTOVÉHO HOSPODAŘENÍ – VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ, PRŮBĚŽNÁ A NÁSLEDNÁ*

Hospodaření v rámci rozpočtu představuje složitý proces příjmů a výdajů, tzn. že jde o shromažďování peněžních prostředků, jejich rozdělování a přerozdělování a konečné užití v rámci tvorby a spotřebovávání materiální produkce veřejných statků na místní úrovni. V tomto procesu hospodaření dochází k realizaci maximálního počtu veřejných financí, tedy oněch specifických společenských peněžních vztahů, o které pečuje správa veřejných financí jako důležitá část fi-

nanční správy a které jsou regulovány normami práva správního a finančního, zde pak především v rámci jeho fiskální části.

Volené a výkonné orgány pravidelně kontrolují průběžné plnění rozpočtu během rozpočtového období, a to věcné i pokladní plnění (tj. stavy na účtech rozpočtu u peněžního ústavu), analyzují příčiny neplnění rozpočtu a hledají vhodná účinná opatření, která by odstranila působení negativních vlivů v rozpočtovém hospodaření.

Vedle průběžné kontroly plnění rozpočtu je důležitá i následná kontrola plnění rozpočtu provedená po skončení rozpočtového období jak volenými, tak výkonnými orgány.⁹

Důraz se klade především na analýzu hospodaření, analýzu příčin vzniku salda rozpočtu. Výsledkem by měl být návrh opatření směřující k dalšímu zkvalitnění rozpočtového plánování a rozpočtového hospodaření, a to v návaznosti na další zpřesňování rozpočtové prognózy.

Po skončení rozpočtového období výkonný orgán, sestavuje přehled o skutečném plnění rozpočtu v uplynulém rozpočtovém období, který projednávají a schvalují příslušné volené orgány. Tento přehled by měl obsahovat i analýzu pozitivních a negativních vlivů, které působily na hospodaření státu.

O průběžném i následném plnění státního rozpočtu by měla být podrobně informována veřejnost televizí, tiskem, rozhlasem, apod.

Okamžikem, kdy Poslanecká sněmovna schválí návrh zákona o státním rozpočtu provede Ministerstvo financí neprodleně rozpis jednotlivých ukazatelů a tímto okamžikem začíná etapa vlastního rozpočtového hospodaření. Je nutné a potřebné, aby byly včasné zajištěny rozpočtové příjmy ke krytí plánovaných výdajů. Veškeré prostředky soustředěné ve státním rozpočtu mohou být používány pouze pro účely, pro které byly stanoveny a to především ke krytí nezbytných potřeb, na opatřeních zakládajících se na právních předpisech a nerušené činnosti orgánu státní správy nebo organizací a které mohou být čerpány pouze do výše stanovené ve státním rozpočtu nebo rozpočtu zřizovatele, anebo v intencích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.¹⁰

Průběžná vnitřní kontrola státního rozpočtu

Plnění a kontrolu státního rozpočtu průběžně provádí Ministerstvo financí, průběžně hodnotí pokladní plnění státního rozpočtu a podává o něm po uplynutí prvního a třetího kalendářního čtvrtletí **informaci**

⁷ Článek 2 odst. 1 písm. c) a d) rozhodnutí Rady č. 597/2000 (ES, Euratom) ze dne 29. září 2000 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.

⁸ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ MRKÝVKA, P.: Přednáška – Finanční právo, Právnická fakulta MÚ, Brno 1997, se souhlasem autora, (nepublikováno).

¹⁰ Srovnej MARKOVÁ, H.: Rozpočtové právo, C. H. Beck, Praha, 2001.

vládě tak, aby ji vláda předložila do konce měsíce následujícího po uplynutí kalendářního čtvrtletí rozpočtovému výboru Poslanecké sněmovny.

Za plnění státního rozpočtu odpovídá vláda Poslanecké sněmovně. Vláda předkládá Poslanecké sněmovně po skončení pololetí **zprávu**, v níž hodnotí vývoj ekonomiky a plnění státního rozpočtu; zpráva obsahuje rovněž hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a vývoje státních finančních aktiv, stavu státních záruk, vývoje státního dluhu, jejich podrobnou analýzu, výhled plnění do konce roku a v případě odchýlení od schváleného státního rozpočtu informaci o krocích k zajištění stability rozpočtového hospodaření.

Zprávu vlády poté, kdy ji vezme Poslanecká sněmovna na vědomí, a informaci poté co ji vezme na vědomí rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny, ministerstvo uveřejní v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup.

Správci kapitol, organizační složky státu, příspěvkové organizace, územní samosprávné celky, státní fondy a ostatní příjemci prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu jsou povinni předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Povinnost předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu se vztahuje i na právnické nebo fyzické osoby, za které byla poskytnuta státní záruka k zajištění splátek úvěrů. Územní samosprávné celky a státní fondy jsou povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění svých rozpočtů. Obce předkládají údaje prostřednictvím krajů. Kraje a hlavní město Praha předkládají údaje ministerstvu. Údaje týkající se financování programů předkládají obce přímo příslušnému správci kapitol. Činnost krajů je činností vykonávanou v přenesené působnosti.

Nesplnění povinnosti předložit údaje je důvodem, aby další poskytování rozpočtových prostředků bylo pozastaveno, a to až do splnění uvedené povinnosti. Způsob, termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanoví ministerstvo vyhláškou.

Následná kontrola – roční zprávy

Organizační složky státu, příspěvkové organizace a státní fondy vypracovávají roční zprávu o sobě a o své činnosti, zejména o svém hospodaření v hodnoceném období. Hodnoceným obdobím je rok, u organizačních složek státu, příspěvkových organizací a státních fondů, které vznikly během roku, doba ode dne jejich vzniku do konce roku, u těch, které zanikly během roku, doba od počátku roku do dne jejich zániku a u těch, které vznikly i zanikly během roku, doba ode dne jejich vzniku do dne jejich zániku. Za zaniklé organizační složky státu vypracovávají roční zprávy jejich právní nástupci, zřizovatelé nebo správci. Zpracovatel zprávy ji předloží zřizovateli, jestliže ho má, státní fond ji předloží ministerstvu, do jehož působ-

nosti patří. Zpracovatel zprávy též uveřejní v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup vždy do 30. června běžného roku za minulý rok. Obsah roční zprávy stanoví ministerstvo vyhláškou.

Úhrada potřeb rozpočtově nezajištěných

Úhrada potřeb rozpočtově nezajištěných mohou vzniknout jednak organizačním složkám státu anebo příspěvkové organizaci státu a na takovouto úhradu potřeby rozpočtově nezajištěné lze poskytnout prostředky z vládní rozpočtové rezervy, která se tvoří nejméně ve výši 0,3% výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. O použití vládní rozpočtové rezervy rozhoduje vláda a v rozsahu jí určeném ministr financí.

Vláda má povinnost podávat zprávu o této rezervě Poslanecké sněmovně ve zprávách o plnění státního rozpočtu.

Vznikne-li organizační složce státu v průběhu roku potřeba úhrady rozpočtově nezajištěné, zajistí ji hospodárnějším provedením jiných úkolů, odsunutím či omezením některého jiného, méně naléhavého úkolu, nebo použitím mimorozpočtových zdrojů organizační složky státu, kterou získávají svoji hospodářskou činnost. Před provedením takovéto úhrady je třeba provést *rozpočtové opatření*. Na úhradu potřeby rozpočtově nezajištěné lze také poskytnout prostředky z vládní rozpočtové rezervy jak bylo uvedeno výše.

Vznikne-li u příspěvkové organizace v průběhu roku potřeba úhrady finančně nezajištěné, je třeba ji zajistit omezeným provedením některých úkolů v daném rozpočtovém období, a to po projednání se zřizovatelem v rámci stanovených nákladů, vyššími výnosy, použitím prostředků fondů příspěvkové organizace nebo zvýšením příspěvku na činnost z rozpočtu zřizovatele. Na úhradu potřeby rozpočtově nezajištěné také lze poskytnout prostředky z vládní rozpočtové rezervy jak bylo uvedeno výše.

Rozpočtové opatření

Rozpočtovým opatřením se rozumí

- a) přesun prostředků státního rozpočtu v rámci závazných ukazatelů a mezi závaznými ukazateli stanovenými zákonem o státním rozpočtu nebo v rámci závazných ukazatelů a mezi závaznými ukazateli stanovenými správcem kapitoly; závazné ukazatele stanovené správcem kapitoly jsou jím stanovené příjmy a výdaje podrobněji členěné v rámci závazných ukazatelů stanovených zákonem o státním rozpočtu,
- b) povolené překročení rozpočtu výdajů, kterým nedochází ke změně závazného ukazatele,
- c) vázání prostředků státního rozpočtu v rámci

rozpočtu, kterým nedochází ke změně závazného ukazatele.¹¹

O rozpočtové opatření se žádá písemnou formou, podává se ministerstvu nejpozději do 30. listopadu běžného rozpočtového roku. Ministerstvo vyřídí žádost o rozpočtové opatření ve lhůtě do 30 kalendářních dnů, nejpozději do 15. prosince běžného rozpočtového roku. Po obdržení vyrozumění o vyřízení žádosti žadatel předloží oznámení limitu výdajů České národní bance nejpozději do 20. prosince běžného rozpočtového roku. Písemnou žádost o provedení rozpočtového opatření, které mění závazné ukazatele výdajů na financování programů, lze podat v termínech, které stanoví ministerstvo vyhláškou, nejpozději však do 30. listopadu běžného rozpočtového roku.

O všech rozpočtových opatřeních informuje vláda Poslaneckou sněmovnu ve zprávách o plnění státního rozpočtu, nebo jestliže o to Poslanecká sněmovna požádá.¹²

Rozpočtová opatření týkající se kapitol Kanceláře prezidenta republiky, Poslanecká sněmovna, Senát, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad a Kancelář Veřejného ochránce práv mohou být provedena pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny nebo jí určeného orgánu.

Průběžná kontrola vnější

Vlastní kontrolu příjmů státního rozpočtu a státních fondů provádějí územní finanční orgány. Tyto orgány navíc mají oprávnění kontrolovat používání dotací. Přesné podmínky provádění kontroly jsou uvedeny v zákoně.¹³ Předmětem kontroly je dodržování rozpočtové kázně. Pokud je zjištěno její porušení, následuje pro subjekt jež ji porušil, sankce. Porušením rozpočtové kázně se přitom rozumí neoprávněné použití nebo zadržetí prostředků státního rozpočtu či státního fondu.

Nezávislým orgánem provádějícím kontrolu rozpočtového hospodaření je Nejvyšší kontrolní úřad. Toto postavení mu dává čl. 97 Ústavy. Podrobně je pak jeho působnost upravena zákonem č. 116/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů. Je možné říci, že ve vztahu k ostatním orgánům provádějícím kontrolu v rozpočtovém právu, provádí Nejvyšší kontrolní úřad jakousi „nadkontrolu“.

Specifickým způsobem kontroly je FINANČNÍ KONTROLA ve veřejné správě, která se také úzce dotýká prostředků hospodaření se státním rozpočtem a týká se správců kapitol, kteří jsou odpovědní za hospodaření s prostředky státního rozpočtu a jinými peněžními prostředky státu ve své kapitole. Správce ka-

pitoly soustavně sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole. Je-li zřizovatelem organizační složky státu nebo příspěvkové organizace nebo funkci zřizovatele vykonává, působí při jejím řízení k tomu, aby vynakládání výdajů bylo co nejhospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější.

Výsledky sledování a vyhodnocování hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů uvádí ve své roční zprávě

Dalšími subjekty, kterých se finanční kontrola týká je Ministerstvo financí, územní finanční orgány, správci kapitol a krajské úřady zajišťují kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu, jinými peněžními prostředky státu a prostředky Národního fondu na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Jsou-li prostředky ze zahraničí poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu, postupuje se při jejich finanční kontrole podle Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci kontrol může docházet k porušování rozpočtové kázně za což se považuje neoprávněné použití peněžních prostředků nebo zadržetí peněžních prostředků. Pokud půjde o neoprávněné použití peněžních prostředků tak se jedná o prostředky státního rozpočtu, jiných peněžních prostředků státu, prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, státního fondu nebo Národního fondu, jejich výdej, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, rozhodnutím, případně dohodou o poskytnutí těchto prostředků, nebo porušení podmínek, za kterých byly příslušné peněžní prostředky poskytnuty; dále se jím rozumí i to, nelze-li prokázat, jak byly tyto peněžní prostředky použity. Zadržetím peněžních prostředků se rozumí poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu porušení povinnosti vrácení prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu ve stanoveném termínu.¹⁴

- a) neoprávněné použití peněžních prostředků státního rozpočtu a jiných peněžních prostředků státu,
- b) neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu nebo státních finančních aktiv jejich příjemcem,
- c) neprovedení odvodu příspěvkovou organizací,
- d) neuložení odvodu zřizovatelem,

¹¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹² MRKÝVKA, P.: Přednáška – Finanční právo, Právnická fakulta MU, Brno 2004, se souhlasem autora, (nepublikováno).

¹³ Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Srovnej Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- e) neprovedení odvodu stanoveného zřizovatelem příspěvkové organizací,

Pro účely postihu za neoprávněné použití peněžních prostředků státního rozpočtu a poskytnutých ze státního rozpočtu a nakládání s odvody za toto neoprávněné použití se peněžní prostředky státního rozpočtu a poskytnuté ze státního rozpočtu rozčleňují na:

- a) prostředky státního rozpočtu které jsou kryté prostředky z rozpočtu Evropské unie kromě prostředků krytých z Národního fondu,
- b) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu které jsou kryté prostředky z rozpočtu Evropské unie kromě prostředků krytých z Národního fondu,
- c) prostředky státního rozpočtu kryté prostředky z Národního fondu,
- d) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu kryté prostředky z Národního fondu,
- e) prostředky státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu Evropské unie,
- f) prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu Evropské unie,
- g) ostatní prostředky státního rozpočtu,
- h) ostatní prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu.

Okamžikem kdy organizační složka státu porušila rozpočtovou kázeň, je povinna provést prostřednictvím místně příslušného finančního úřadu odvod za porušení rozpočtové kázně do státního rozpočtu, jestliže porušila rozpočtovou kázeň tím, že neoprávněně použila peněžní prostředky státního rozpočtu tím, že neoprávněně použila peněžní prostředky svých mimorozpočtových fondů. Dále odvod do státního fondu, jestliže porušila rozpočtovou kázeň tím, že neoprávněně použila nebo zadržela peněžní prostředky poskytnuté ze státního fondu.¹⁵ Další odvody jsou například za neoprávněné použití nebo zadržování peněžních prostředků ze státních finančních aktiv, jestliže porušila rozpočtovou kázeň tím, že neoprávněně použila peněžní prostředky státních finančních aktiv, nebo jestliže porušila rozpočtovou kázeň podle tím, že neoprávněně použila nebo zadržela peněžní prostředky poskytnuté ze státních finančních aktiv, nebo odvod Národního fondu, svého rezervního fondu, jestliže porušila rozpočtovou kázeň tím, že neoprávněně použila peněžní prostředky státního rozpočtu.

Obdobná situace je i u příspěvkových organizací, které poruší rozpočtovou kázeň jsou povinny provést prostřednictvím místně příslušného finančního úřadu odvod za porušení rozpočtové kázně do státního rozpočtu.

Fyzická osoba nebo právnická osoba jiná než stát, která porušila rozpočtovou kázeň, je povinna provést prostřednictvím místně příslušného finančního úřadu odvod za porušení rozpočtové kázně do státního rozpočtu, do státního fondu, jestliže není státním fondem a porušila rozpočtovou kázeň, do Národního fondu, jestliže porušila rozpočtovou kázeň tím, že neoprávněně použila nebo zadržela peněžní prostředky poskytnuté z Národního fondu a odvod do rezervního fondu organizační složky státu, která jí poskytla dotaci nebo návratnou finanční výpomoc, jestliže porušila rozpočtovou kázeň tím, že neoprávněně použila nebo zadržela peněžní prostředky.¹⁶

Odvod za porušení rozpočtové kázně činí v případě neoprávněného použití prostředků dotace neobsahující prostředky od Evropské unie, jímž bylo výhradně nesplnění podmínek, které byly v rozhodnutí o dotaci vyčleněny jako méně závažné 5% z celkové částky dotace, obdobné platí i pro případ neoprávněného použití prostředků takové dotace, kterými výhradně nabyly splněny stanovené podmínky, které byly uvedeny v rozhodnutí o dotaci a to také jako méně závažné.

Jestliže se bude jednat o neoprávněné použití prostředků dotace obsahující prostředky od Evropské unie, v rozhodnutí o níž byly uvedeny jedna nebo více částek procent, tak toto procento z celkové částky dotace v každém jednotlivém případě uvedeném v rozhodnutí bude výše odvodu a v okamžiku kdy při neoprávněném použití prostředků dotace, kterým je nesplnění více podmínek, z nichž u každé je v rozhodnutí uvedena procentní částka, nebo kterým je více nesplnění podmínek, z nichž u každého je v rozhodnutí uvedena procentní částka, se procentní částky sčítají, avšak odvod za porušení rozpočtové kázně nemůže být vyšší než celková částka dotace.

Pro všechny ostatní případy porušení rozpočtové kázně vždy půjde o částku, v jaké výši byla porušena rozpočtová kázeň.

Do plnění povinnosti provést odvod za porušení rozpočtové kázně, kterým je neoprávněné použití prostředků návratné finanční výpomoci, se započítávají i splátky této výpomoci uskutečněné od dne porušení rozpočtové kázně.

Za prodlení s odvodem za porušení rozpočtové kázně je porušitel rozpočtové kázně povinen zaplatit penále ve výši 1 promile z částky odvodu za každý den prodlení, nejvýše však do výše tohoto odvodu. Penále

¹⁵ Zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 482/2004 Sb.

¹⁶ MRKÝVKA, P.: Přednáška – Finanční právo, Právnická fakulta MU, Brno 2004, se souhlasem autora, (nepublikováno).

se počítá ode dne následujícího po dni, kdy došlo k porušení rozpočtové kázně, do dne, kdy byly prostředky odvedeny nebo u návratných finančních výpomocí vráceny. Příjemce penále je stejný jako příjemce odvodu výjimkou případů, kdy příjemcem odvodu je Národní fond. V těchto případech je příjemcem penále státní rozpočet. Pokud penále v jednotlivých případech nepřesáhne částku 500 Kč se nevyměří.

Správu odvodů za porušení rozpočtové kázně a penále vykonávají územní finanční orgány, které postupují podle zákona o správě daní a poplatků.¹⁷ Odvod a penále lze vyměřit do deseti let od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž došlo k porušení rozpočtové kázně.

Prominutí nebo částečné prominutí povinnosti odvodu za porušení rozpočtové kázně může povolit místně příslušné finanční ředitelství nebo Ministerstvo financí a penále může povolit prominout ministerstvo.

O prominutí nebo částečné prominutí odvodu za porušení rozpočtové kázně nebo penále může požádat fyzická osoba, právnická osoba nebo organizační složka státu, která se porušení rozpočtové kázně dopustila. Finančnímu ředitelství nebo ministerstvu se žádost podává prostřednictvím územního finančního orgánu, který tento odvod nebo penále uložil.

Další způsob kontroly je kontrola na základě zákona o finanční kontrole ve veřejné správě o které bude pojednáno v kapitole Finanční kontrola.

ad 3.) SESTAVOVÁNÍ A SCHVÁLENÍ ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU

Státní závěrečný účet je dokument, který obsahuje údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření minulého roku, jehož součástí jsou závěrečné účty kapitol zpracovávané a předkládané Poslanecké sněmovně samostatně jejich správci.

Součástí státního závěrečného účtu je příloha tvořící souhrnné údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření územních samosprávných celků, závěrečné účty státních fondů, přehled o státních finančních aktivech a pasivech, přehled o státních zárukách a přehled o stavech fondů organizačních složek státu.

Návrh státního závěrečného účtu

Návrh státního závěrečného účtu vypracovává ministerstvo v součinnosti se správci kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy a předkládá jej vládě. Současně předkládá návrh na použití přebytku rozpočtového hospodaření nebo na úhradu jeho schodku. Správci kapitol, územní samosprávné celky a státní fondy mají povinnost předkládat ministerstvu údaje potřebné pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

Obce předkládají údaje prostřednictvím krajů. Kraje a hlavní město Praha předkládají údaje ministerstvu. Údaje týkající se financování programů reprodukce majetku předkládají obce vždy přímo příslušnému správci kapitoly. Strukturu, termíny a rozsah předkládaných údajů potřebných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu stanoví ministerstvo vyhláškou. Činnost krajů podle věty druhé je činností vykonávanou v přenesené působnosti.

Práce na vypracování Ministerstvo řídí práce na vypracování návrhů státního závěrečného účtu a závěrečných účtů kapitol, územních samosprávných celků a státních fondů. Správci kapitol sestavují o výsledcích rozpočtového hospodaření minulého roku návrh závěrečného účtu své kapitoly v rozsahu a termínech, které stanoví ministerstvo vyhláškou ve shodném členění, v jakém byl sestaven státní rozpočet. Správce kapitoly jej projednává v příslušných výborech Poslanecké sněmovny před projednáváním návrhu státního závěrečného účtu Poslaneckou sněmovnou. Po tomto projednání jej uveřejní v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup.

Návrh státního závěrečného účtu podává vláda Poslanecké sněmovně nejpozději do 30. dubna roku následujícího po hodnoceném rozpočtovém roce. Pokud saldo hospodaření státního rozpočtu odlišné od salda stanoveného v zákoně o státním rozpočtu, rozhodne o použití přebytku nebo o úhradě schodku na návrh vlády Poslanecká sněmovna. Pokud Poslanecká sněmovna při projednávání návrhu státního závěrečného účtu rozhodne, že přebytek, případně jeho část se použije k financování výdajů státního rozpočtu v běžném rozpočtovém roce, převedou se tyto prostředky do příjmů státního rozpočtu běžného rozpočtového roku.¹⁸ Státní závěrečný účet nemá formu zákona.

¹⁷ Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů a Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.